NATIONALPARK
SKJOLDUNGERNES LAND

STRATEGI FOR FRIVILLIGEINDSATS I NATIONALPARK SKJOLDUNGERNES LAND

Formål

Formålet med en strategi for den frivillige indsats i Nationalpark Skjoldungernes Land er at skabe en fælles forståelse af, hvorfor og hvordan nationalparken samarbejder med frivillige. Strategien skal skabe sammenhæng mellem nationalparkens mål og involvering af frivillige i arbejdet med natur, kultur og friluftsliv samt hvordan vi arbejder med organisering, rekruttering og fastholdelse.

Strategien bygger på de foreløbige erfaringer som Nationalparken har fået gennem samarbejde med frivillige borgere og foreninger samt viden fra forskning og erfaringer fra Nationalpark Thy og Nationalpark Mols Bjerge. Vi ser det strategiske arbejde som en dynamisk proces, hvor vi løbende vil høste erfaringer, der vil danne grundlag for justeringer og ændringer i strategien.

Vision og mål for Nationalpark Skjoldungernes Land

Nationalpark Skjoldungernes Land vil være et laboratorium for bæredygtig udvikling og fremsynet forvaltning af natur og landskaber, der viser, hvordan man kan forbedre et områdes natur, økonomi og sociokulturelle forhold på samme tid.

En nationalpark, som er udviklet i et samarbejde med borgere, lodsejere og myndigheder, som er forankret i lokalsamfundet og som bygger på den nyeste forskning og ønsket om kvalitet.

For at løfte denne vision er der I nationalparkplanen for perioden 2024-2029 skrevet følgende mål:

- Fokus på at bevare, styrke og udvikle naturområder med højt naturindhold
- Prioritere naturtyper og arter, som nationalparken har en særlig betydning for, herunder ved og i Roskilde Fjord
- Styrke mulighederne for friluftsliv og natur-, landskabs- og kulturhistoriske oplevelser
- Sikre, at lokalsamfund, lodsejere og borgere inddrages i nationalparkens udvikling og aktiviteter
- Øge inddragelsen af frivillige kræfter i udviklingen af nationalparken med henblik på at skabe lokal forankring, medejerskab og mobilisere kræfter til at løfte opgaver med naturpleje og naturgenopretning.

Frivillig som ressource og medspiller

Nationalpark Skjoldungernes Land ser frivillighed som en central ressource i udviklingen af natur, kultur og friluftsliv. Gennem frivilligt engagement kan vi styrke indsatsen for at realisere nationalparkens mål.

Frivillige bidrager med lokalkendskab, faglig og praktisk viden, der øger kvaliteten og forankringen af nationalparkens projekter. Det frivillige arbejde skal give mening, både for den frivillige og for Nationalpark

Skjoldungernes Land. Inddragelse af frivillige sker derfor, når det kan styrke en opgave og der er motivation og klare ramme for hvordan det frivillige arbejde kan skabe merværdi for projektet.

Gennem deres deltagelse, ser vi også en værdi i at medejerskabet til nationalparken styrkes samtidig med, at de fungerer som ambassadører, der formidler viden om og begejstring for nationalparken. Arbejdet med frivillige understøtter samtidig sociale fællesskaber og netværk, og bidrager til at skabe sammenhængskraft i lokalområdet.

Former for frivilligt engagement

Frivillige kan være enkeltpersoner, foreninger eller institutioner og kan deltage i både enkeltstående aktiviteter og længerevarende samarbejder. Initiativ til samarbejde kan tages af både nationalparken og de frivillige.

Faste frivillige grupper

Nationalparken går ind i samarbejder omkring etablering af selvkørende faste frivillige faglige fællesskaber for borgere med interesse for konkrete faglige eller praktiske indsatsområder. Dette kan f.eks. være le-slåning, stivogtere, tilsyn med redekasser for hasselmus og monitorering af dagsommerfugle.

Grupperne bidrager med engagement, viden og kontinuitet i nationalparkens arbejde. Der arbejdes med frivillige tovholdere og en gradvis styrkelse af gruppernes selvstændighed i planlægning og gennemførelse af aktiviteter. Målet er at skabe selvkørende frivillige fællesskaber med tydelig forankring i nationalparkens formål.

For at sikre fælles retning og kvalitet skal frivillige i faste grupper deltage i et introkursus til nationalparkens rammer, værdier og samarbejdsprincipper. Det skal være muligt at afprøve deltagelse i en gruppe, før man indgår i et mere forpligtende samarbejde.

Spontane frivillige

Nationalparken skaber mulighed for, at borgere kan engagere sig fleksibelt og uden forudgående tilknytning. Aktiviteter og offentlige arrangementer for spontane frivillige giver flere adgang til at bidrage til nationalparkens arbejde og styrker den brede folkelige forankring. Opgaverne er overskuelige og klart definerede, så alle kan deltage. Dette kan f.eks. være affaldsindsamling, bioblitz og jagt efter invasive krabber. Deltagere som har lyst til mere kan sluses over i de faste frivillige grupper.

Samarbejde med frivillige foreninger

Nationalparken indgår i samarbejde med eksisterende frivillige foreninger, der arbejder inden for nationalparkens formål. Samarbejdet skal styrke synergi, videndeling og fælles synlighed samt bidrage til at engagere nye målgrupper. Nationalparken kan bidrage med organisering af arrangement, kommunikation samt i relevante tilfælde støtte i form af grej og materialer. Dette kunne f.eks. være Le-Festival og Stævningsskoven.

Organisering

Frivillige i Nationalpark Skjoldungernes Land indgår som en integreret del af nationalparkens samlede organisation. Organisationen Nationalpark Skjoldungernes Land består af en bestyrelse som øverste strategiske og beslutningstagende myndighed, et råd der bidrager med faglig og interessentbaseret rådgivning, samt et sekretariat som varetager den daglige ledelse og implementering af bestyrelsens beslutninger.

De fasttilknyttede frivillige organiseres i grupper med afsæt i deres interesser, kompetencer og i Nationalparkens indsatsområder. Denne organisering skal sikre faglig kvalitet, engagement og tydelig rollefordeling. Hver gruppe udpeger en tovholder, der har en kontaktperson i sekretariatet, der kan understøtte planlægning, prioritering og sammenhæng til nationalparkens mål.

Nationalparkens naturvejleder er kontaktperson og koordinator for arrangementer, der involverer spontane frivillige samt samarbejder med foreninger og organisationer.

Rekruttering og tiltrækning

Nationalpark Skjoldungernes Land arbejder strategisk for at tiltrække og engagere frivillige, der ønsker at bidrage aktivt til natur, kultur, formidling og fællesskab i nationalparken. Det skal være enkelt, tydeligt og tilgængeligt at orientere sig om mulighederne for at blive frivillig. Vi vil bestræbe os på at alle typer af borgere føler sig velkommen, hvis de er motiveret for at engagere sig som frivillig.

En del af Nationalparkens hjemmeside skal fungere som central indgang med et særligt afsnit for frivillighed, hvor indsatsområder, organiserede grupper, frivilligpolitik og vejledning til opstart er samlet. Den digitale tilstedeværelse understøttes af målrettet kommunikation via informationsmøder, lokal presse, sociale medier og eksisterende netværk i og omkring nationalparken.

Rekrutteringen af fasttilknyttede frivillige sker løbende og med fokus på at matche nationalparkens behov med borgernes kompetencer og motivation.

Aktiviteter og åbne arrangementer for spontane frivillige kommunikeres bredt via relevante kanaler med henblik på at skabe lav adgangsbarriere og invitere nye målgrupper med i nationalparkens aktiviteter.

Fastholdelse og tilknytning

Dette afsnit henvender sig kun til arbejdet med de faste frivillige grupper.

Frivilligkontrakt

Fasttilknyttede frivillige indgår en frivilligkontrakt, der tydeliggør gensidige forventninger, roller og rammer for engagementet. Kontrakten bidrager til klarhed om ansvar, herunder nationalparkens arbejdsgiveransvar, og skaber et fælles fundament for samarbejdet og samvær.

Koordinering og kommunikation

Kontaktpersoner i sekretariatet understøtter de frivillige grupper gennem overordnet planlægnings- og koordineringsmøder. Formålet er at sikre sammenhæng mellem gruppernes opgaver og nationalparkens

prioriteringer samt at skabe tydelighed om opgaver, ansvar og ressourcer. Kontaktpersonen sikrer en åben og regelmæssig kommunikation for at sikre relevans, kvalitet og motivation i det frivillige arbejde.

Kompetenceudvikling

Nationalparken understøtter de frivilliges faglige og praktiske kompetencer gennem en række årlige kurser og oplæg. Dette kan omfatte kurser indenfor førstehjælp og sikkerhed, naturpleje, formidling samt viden om nye projekter i området. Kompetenceudvikling skal styrke kvaliteten i opgaveløsningen, kendskab til nationalparken, netværk og bidrage til personligt udbytte.

Åbne arrangementer og fællesskab

De fasttilknyttede frivillige inddrages aktivt i gennemførelsen af åbne arrangementer, hvor også foreninger og spontane frivillige kan deltage. Herved styrkes fællesskabet, videndelingen og rekrutteringsgrundlaget, samtidig med, at de erfarne frivillige får mulighed for at bringe deres kompetencer i spil i en bredere sammenhæng.

Anerkendelse og sommerfest

Nationalparken prioriterer en anerkendende tilgang til fastholdelse af frivillige med fokus på langsigtet tilknytning, kvalitet i indsatsen og styrket medansvar for nationalparkens udvikling.

De frivillige inviteres årligt til en sommerfest arrangeret af sekretariatet. Sommerfesten skal styrke relationer på tværs af grupper, skabe fælles identitet og markere nationalparkens værdsættelse af den frivillige indsats.

Synlighed og identitet

Faste frivillige modtager logotøj, der synliggør deres rolle som frivillige i Nationalpark Skjoldungernes Land. Dette understøtter en fælles identitet, styrker genkendeligheden i landskabet og bidrager til stolthed og tilhørsforhold.

Fysiske rammer og mødesteder

Sammen med de faste frivillige afdækkes hvilke behov og ønsker der er til fysiske mødesteder og rammer, som f.eks. mødelokale, fællesrum med sofagruppe og kaffemaskine mm.

Handleplaner og indsatsområder

Handleplaner og indsatsområder laves til specifikke projekter, hvor der sættes kvantitative og kvalitative mål.

Nuværende projekter, der involverer frivillige er ”Vores Naturpleje” og ”Trædsten til Nationalpark Skjoldungernes Land”. I disse projekter skal der bl.a. involveres frivillige i naturpleje, monitorering, friluftsfaciliteter og specifikke formidlingssteder.